

*I. g. Hutter Ivan, prof. v p.
Grad. L. Jurij Zg. L. Kungota*

Celo leto 65 din. inserau ali oznamila se
zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem
inseriranju primeren popust. Upravništvo
sprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Telefon interurban štev. 113.

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Poštnina v državi SHS pavšalirana
„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravništvo je v Mariboru,
Koroška cesta štev. 5. - Z uredništvom se
more govoriti vsak dan samo od 11. do
12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban štev. 113.

52. števil.

Maribor, dne 5. maja 1922.

Letnik XIV.

Mariborska oblast — zarja demokratskih upov.

Razdelitev Slovenije na dve pokrajini je že dolgo bil cilj politike, ki so jo delali slovenski demokratski poglavarji v skupščini v Beogradu. Po izjavi poslanca dr. Kukovca v beogradskem parlamentu slovenski narod z nestrpnim veseljem pričakuje razdelitev Slovenije in vpostavitve mariborske in ljubljanske oblasti.

O kakem veselju med narodom nad razbitjem zedinjene Slovenije ni nobenega sledu. Duše našega ljudstva se je polastila nezadovoljnost, gnev in ogorčenost. Ta čustva se bodo potencirala in povišala, ko si bode centralizem na razbitkih zedinjene Slovenije zgradil — svoja taborišča v takozvani samoupravi mariborske in ljubljanske oblasti.

Demokratski voditelji komaj čakajo, da se razkosanje Slovenije dejansko izvrši. Ono nestrpno veselje, o katerem je v Beogradu govoril dr. Kukovec, ne vlada niti med demokratskimi pristaši, ono je izključna last nekaterih voditeljev. Dr. Kukovec se seli v Maribor, ki bo središče štajersko-koroško-prekmurske pokrajine. Ko je zastulil, da se približuje izpolnitev nestrpnega veselja Slovencev, razdelitev njihove domovine, je začutil v sebi neustavljivi nagon ptice selivke. Kot svojega predhodnika je poslal pred seboj svojega oprodo g. Vekoslava Spindlerja, ki se je preselil v Maribor, ko je zapihal pomladanski jug.

Prišel je z nestrpnim veseljem pričakovani dan 28. aprila. To je bil po določbi ustave zadnji dan za donošenje zakona o razdelitvi države. In v resnici, ta dan je prinesel razdelitev države na papirju beogradskih „Službenih Novin“, ki so objavile ministrsko uredbo o podelitvi zemlje na oblasti. Ta uredba ni podpisana od kralja, ki je trikrat odklonil trikrat mu v podpis ponujeno uredbo. In ker samo od ministrov podpisana uredba določa v 9. členu: „Ova uredba stupa na snagu (moč), kad je kralj potpiše“, je jasno, da ima ta uredba samo papirnato moč in veljavo.

Demokratske voditelje „mariborske oblasti“ pa je ta papirnata razdelitev spravila v tako nadebudno veselje, da so se zadnji dan aprila — malo neugoden in zlopomenljiv datum — zbrali ter sklenili izdati manifest „vsemu prebivalstvu mariborske oblasti.“ Mariborski „Tabor“ je dne 3. majnika ta manifest za vse prebivalstvo objavil.

Demokratski oklic boče slovenskemu ljudstvu zabiti v uho in v glavo, da je razdelitev Slovenije in z njo ustanovitev mariborske oblasti zgodovinsko važna stvar, ki lahko pomeni največji gospodarski napredek za prizadeto prebivalstvo, ako se bode ljudstvo pametno poslužilo danega vpliva na javno upravo. Vidovdanska ustava države je še le s to razdelitvijo v veliki meri postala vir ljudskih pravic, pravic namreč, da ljudstvo samo odločuje o svojih potrebah.

To puhlo demokratsko besedičenje more verjeti le samo tisti, ki nikdar ni bral zakonov o občni upravi ter o pokrajinski in okrajni samoupravi. Po teh dveh zakonih, ki sta bila zajedno objavljena z ministrsko uredbo o razdelitvi države, ima vso javno državno upravo v pokrajini v svojih rokah ne ljudstvo, marveč edino le veliki župan kot predstavnik beogradske vlade. Velikega župana postavlja beogradska vlada po svoji volji in poljubnosti, ljudstvo in njegovi zastopniki v pokrajinski skupščini nimajo pri tem govoriti niti besedice ne. Kaj ne da, lep vpliv ljudstva na javno upravo? Državno upravo vodi in vrši samo veliki župan po uradnikih, postavljenih od poedinih ministrstev. Ljudstvo, zbrano po svojih zastopnikih na pokrajinskem zboru, nima pri tem niti pravice kritike. Po členu 129 zakona o oblastni in okrajni samoupravi bo veliki župan oblastni skupščini „radi znanja“ poročal o stanju občne uprave v oblasti. On mora dati zahtevana pojasnjenja o notranji državni upravi, v kolikor se ona dotika oblastne samouprave, toda o tem se v skupščini ne sme razpravljati, še manj se smejo storiti kakšni sklepi. Ljudski zastopniki smejo samo poslušati sklonjenih glav in ponižno molčati. Besedo ima birokrat, in nihče drug kot birokrat. Krasno pravo ljudstva, ki naj samo odločuje o svojih potrebah! Ljudske pravice se izvršujejo, toda ne izvršuje jih ljudstvo po svojih izvoljenih zastopnikih, izvršujejo jih uradniki, pokorni slugi beogradske vlade.

V delokrog pokrajinske samouprave, ki bo po demokratskem proglasu pravi blagoslov za narod, spada skrb za železnice, ceste, moste, bolnišnice. Denar, ki je potreben za to, mora položiti ljudstvo samo preko dose-danjih ogromnih davkov, ki bodo vsi tekli v državno blagajno v Beogradu. Pokrajinske in okrajne samouprave bodo živele ne od denarnega blagoslova iz Beograda, marveč edinole od pokrajinskih in okrajnih doklad. Kako bo ljudstvo zmagovalo te nove velike stroške in odkod bo jemalo potrebna sredstva, zato se demokrat ne briga.

Pa tudi v svojem ozkem delokrogu bodo samoupravne jedinice popolnoma odvisne od državnega uradništva. Uredbe pokrajinske skupščine proglašajo predsednik skupščine, marveč veliki župan, kojemu je

dano na voljo, ali skupščinski sklep proglašajo ali ne proglašajo. Veliki župan ima pravo, da zadrži od izvršenja vsak odlok samoupravnih organov, o kojem sodi, da ni v soglasju z ustavo in zakoni. To je izvrševanje ljudskih pravic po velikem županu in njegovih podrejenih uradnikov. In tako samoupravo si drznejše demokracije našemu narodu in vsem njegovim slojem pripočeti kot zarjo boljše bodočnosti. Naš narod se ne da prevarati. On dobro ve, kakšna je lista samouprava, ki mu jo ponujajo demokratski in radikalski gospodje iz Beograda. Zato pa se demokracije močno varajo, ako mislijo, da pomeni vpostavitve mariborske oblasti za njo zarjo boljših političnih upov in nad. Demokratski proglas obsoja vse druge slovenske stranke kot nesposobne za delo. O Slovenski ljudski stranki sodi, da je v žalostnem razsulu, ker ne more svojih ciljev spraviti v sklad s smotri države in je v strupenem boju z državo. Kajpada je to samo srčna želja demokratov, ki s strahom opažajo, kako se vrste naše stranke od dne do dne pomnožujejo ravno radi tega, ker naša stranka ne popusti v boju za avtonomijo in istinito samoupravo nedeljene Slovenije.

Proti naši in drugim strankam bodo demokracije dvignili zastavo pozitivnega dela za narod ter se nadejajo, kakor izjavljajo v svojem proglasu, da bode narod sledil njihovemu klicu, ter da se bo pod to zastavo zbralo vse, kar je danes še raztreseno in zaslepljeno.

Naj le upajo gospodje demokracije. Saj pravi pregovor, da je vedno boljše upati, kakor pa obupati. Za obup je še vedno časa po volitvah v pokrajinsko skupščino, če sploh v bližnji bodočnosti pride do teh volitev. Potem pa bo demokratska gospoda imela priliko zapeti ono znano pesem: „O, du lieber Augustin, alles ist hin!“

Kdo nas zastopa?

V zagrebškem šaljivem listu „Koprive“ čitamo glavna navodila za naše diplomate. Med drugim tudi: „Če že goljufaš, ne goljufaj, da te zasačijo pri goljufiji, če že pljuvaš med obedom na okrog, ne pljuj sosedu na krožnik!“ Človek bi rad zavrnil take šale in tako ironijo, če si pa predoči razne prikazni pri naših zastopnikih v tujini, pa tega ne more storiti, ker je bridka resnica, da imajo beograjski oblastniki posebno srečno roko pri izbiri najslabših elementov za naše konzule, delegate, komisije in razne misije v tujini.

Razne „zastopnike“ smo že osvetlili, danes pa priključimo k lepi družbi še dvojice značilnih prikazni, ki sta vredni družbe SHS konzula, ki je bil pogan iz Amerike, potem onega, ki je nas osramotil v Holandiji, tretjega, ki je samo popival, kartal in verižil po Atenah, četrtega, ki v Švici ni bil drugje najti, kot v lokalih jajčnega eksporta, petega, ki je angleškim bankam služil kot mešetar v škodo lastne države, šestega propagatorja in diplomata, ki je bil v Parizu zaprt radi goljufije in sedmega, desetega, dvajsetega, ki je tihotapil to in ono, ki je imel umazane ženske, kvartaške, kupčijske in kdo ve še kakšne afere.

Prvi je Maks Arer, ki nas zastopa pod imenom — Milan Dimitrijevič kot generalni konzul v Kairu. Beograjski listi so ga razkrinkali, vlada prav nič ne demantira, torej bo vse res in mogoče celo samo del vsega, kar je v zvezi z osebo tega junaka. Zadeva Arer-ja, nemškega juda, je tipična ilustracija predvojne in povojne Srbije. Mož se je kot knjigovodja pivovarne Weifert naselil v Srbiji, vedoč, da se s pomočjo dobrih prijateljev v tej deželi lahko marsikaj doseže. In res, dobil je kateder na visoki šoli. Filozofske študije sicer ima, doktorat si je pa sam pridjal. Ko ga je kot profesorja onemogočil dr. Petronijević z razkritjem doktorskega plagijata, je prišel s pomočjo nekih framasenov v nekdanjo srbsko poslaništvo na Dunaj. Ko je uvidel, da je v Srbiji tudi srbsko ime in pravoslavna vera zelo važen adut, se je prelevil v — Milana Dimitrijeviča, med svetovno vojno je pa kljub metamorfozi v pravoslavnega Milana in Dimitrijeviča vendarle simpatiziral z Avstrijo, ostal je v Srbiji in avstrijska okupacijska oblast ga je imenovala sekretarjem beograjske občine. Po preobratu ali „osvo-bojenju“ bi mu lahko šlo slabo, da ga niso zopet dobri prijatelji izlekli skozi vse zanke in nevarnosti srbskega krivičnega zakona. Mesto pred sodnijo kot obtoženec se je znašel v SHS zunanjem ministrstvu kot načelnik. V tej službi je zakrivil razne državne in tudi zasebne grehe. Vsled njegove zanikarnosti so izseljeniške družine izgubile okrog 320 milijonov dinarjev, ki so bili naloženi v ameriških bankah ter so po Arer-Dimitrijevičevi zaslugi zamudili rok za prijavo in dviganje. Njegovo privatno življenje in njegove manire so postala je v neko mlado Beogradjanko, hodil na njen dom, jemal predurjenje na doto, ko se je pa dovolj nave-seljačil in navžil, je mirno odšel, zaročenki pa pustil pismo, da je ne more vzeti, ker je „neozdravljivo bolan.“ Dekletova mati je šla radi tega k Pašiču in Pašič je „bolanega“ Arer-Dimitrijeviča penzioniral. Za Pašičem pa pride dr. Ninčič in ta ga zopet reaktivira ter pošlje kot generalnega konzula v Kairo, naj še tam ljudi osrečuje, kot jih je v Beogradu.

Drugega razkriva „Trgovski list“, ki piše med drugim sledeče:

„Te dni smo morali zopet ugotoviti dejstvo, ki kriči po radikalni remeduri pri našem ministrstvu zunanjih del. Remedura je neobhodno potrebna in nujna, ker so v nevarnosti vitalni gospodarski in politični interesi naše države. Neki ljubljanski urad je pred dnevi vposlal vlogo na generalni konzulat kraljevine SHS v Rim. Ker ima tukajšnji urad, rekli bi smolo, da ima večkrat posla z našimi zastopniki v inozemstvu, se je njihov navadi že priučil ter napravil vlogo v cirilici. Res je dobil rešitev svoje vloge že čez par dni nazaj, toda rešitev ni pisana niti v srbsčini niti v hrvaščini niti v slovenščini. Naš generalni konzul v Rimu je na vlogo tukajšnjega urada, pisano v srbskem jeziku, odgovoril v — italijanščini!!!! Nismo našli izraza, da bi zamogli dati duška čustvu studa in ogorčenja, ki nas je obhajalo, ko smo videli predmetni dokument. Sprva nismo hoteli verjeti, da gre tu za originalen dokument. Toda pogledali smo čelo dokumenta, kjer je polni naslov našega generalnega konzulata v Rimu, potem sledi naslov tukajšnjega urada, tudi prestavljen v italijanščino in naslovljen „a Lubiana“, in na koncu dokumenta je italijanska štampiljka ter podpis: „Il console generale — Carlo Scotti.“ Dokument je bil originalen in ni bilo na njem niti pičice, ki bi mogla opravičiti naš sum, da gre tu za kako potvorbo ali mogoče le za prevod. Slo se nam je samo še za to, da izvemo, čevaj je podpis na dokumentu, kdo je ta Carlo Scotti? Ni trajalo dolgo in tudi to smo izvedeli: Naš generalni konzul je Italijan Carlo Scotti, advokat v Rimu!! Ali ni to vrhunec poniževanja, ali ni to sramota najnižje vrste! Naše najvažnejše gospodarske interese zaupamo našim najhujšim nasprotnikom! Ali so merodajni gospodje v našem ministrstvu zunanjih zadev res tako omejeni, da se ne zavedajo tega, kar delajo? Za taka dejanja ni nobenih izgovorov, ni nobenih opravičil. Reklo se bo mogoče, da je to le počastni konzul, toda to ne drži. Niti nadpis, niti podpis na dokumentu ne kaže tega. Tudi bi bilo smešno, da bi imela danes naša država v Rimu, na tem zares v vsakem oziru tako važnem mestu, počastnega konzula, ko ima že vsaka najmanjša država po vseh važnejših mestih lastne, poklicne konzule. Mogoče je imela prej kraljevina Srbija v Rimu samo počastnega konzula, tod danes bi bilo to jedva li mogoče. Sicer je pa za nas merodajen nadpis in podpis, ki izrecno pravi „generalni konzul“, in to bo merodajno za vsakega, ki dobi tak spis v roke.

Ali je potem čuda, da avtoriteta naše države peša, da nimamo v inozemstvu niti najmanjšega kredita? S kakšnim zaupanjem naj bi se obračalo naše trgovstvo na naša zunanja zastopništva, ako so ta v rokah naših nasprotnikov? V državi se propagira bojkot italijanskega blagu, stavi se na pranger ubogo branjevko, ki je nakupila zabojček oranž italijanskega izvora, žigosa se postopanje trgovca, ki se je upal skleniti kako kupčijo s tržaškimi trgovci, vlada pa imenuje kot zastopnike naših gospodarskih interesov v Italiji — najpristnejše Italijane! Ali se pri tem ne zdi človeku, da je vse to, kar se čita o Rapallu, o Genovi, le bridka komedija? V Italiji je nešteto naših bratov izročeni milosti in nemilosti fašistov, ki jih pretepavajo in ubijajo kakor živino, ki ropajo, ki požigajo slovenske domove, pa ni človeka, ki bi zanje samo s prstom mignil. Kdo naj bi si tudi upal pomagati ubogi raji? Ali naj se obrnejo za pomoč do jugoslovanskega zastopnika, generalnega konzula kraljevine SHS v Rimu? Sedaj si pač lahko tudi tolmačimo oni odgovor ministrskega predsednika Pašiča na interpelacijo v skupščini glede požigov na Primorskem. G. Pašič je tedaj odgovoril, da mu ni o dogodkih na Primorskem oficijelno ničesar znano. Ako čaka g. ministrski predsednik, da mu bo o tem referiral naš „generalni“ konzul Carlo Scotti, tedaj bo pač še lahko čakal.

Tako torej, če porodica nima dovolj primernih tipov za naša zastopništva, si pa še primerne tujce izposodi.

Duhovščina in ljudstvo.

(Iz govora poslanca Josipa Škoberne).

Poslanec Škoberne je imel v narodni skupščini v Beogradu ob priliki razprave o dvanaestih dne 27. aprila govor, v katerem je kritiziral delo in gospodarstvo vlade. Povdarjal je, da se nezadovoljstvo vedno bolj širi v državi in da je sedanja vlada lahkomišelnost za pravila največji kapital države: zadovoljnost in zaupanje ljudstva. Eden izmed glavnih razlogov nezadovoljnosti je neenako postopanje napram poedinim pokrajinam, poedinim plemenom in poedinim stanovom. Govoril je tudi o neenakopravnosti, ki je je deležna katoliška duhovščina v tej državi. Poslanec je porabil to priliko, da je izpregovoril nekoliko besed o delovanju katoliške duhovščine med našim narodom. Med drugim je rekel: Posebno se moram omeniti en stan, za katerega se vlada toliko zmeni ali še manj, kakor najodurnejša mačeha za tuje dete; mislim namreč na katoliški duhovniški stan. Dobro vem, da vi ta stan mrzite, pa

po krivici. Ako bomo glede tega stanu izpregovorili kakšno besedo, sem prepričan, da bo neprijetno zade- la ob vašo ušesa. Jaz čisto dobro razumem, da vi ta stan mrzite radi tega, ker ste krivo podučeni. Vi ne poznate vzrokov, zakaj Slovenci svoje katoliške duhov- niki bolj cenijo, kakor drugi. Ko slovenski narod še ni imel nikakih šol, takrat je bil duhovnik prvi, ki je začel zbirati slovensko mladino v takozvanih nedelj- skih šolah, tam naše mladeniče podučeval v branju, pisanju in vsem potrebnem. Potem so te šole razširili v navadne ljudske šole, v njih so poučevali in spisovali učne knjige. Prav temu stanu se imamo mi v prvi vrsti zahvaliti, da imamo Slovenci tako lepo število pismenih ljudi, kakor jih imamo.

Pa ne samo v ljudskih šolah, tudi v srednjih šolah so se duhovniki posebno odlikovali. Gimnazijo v No- vem mestu, ki je ena najstarejših, so vedno vodili fran- čiškani s prav dobrim uspehom in iz te učilnice je iz- šlo lepo število naših inteligentov duhovskega in svet- nega stanu.

Gimnazijo v Kamniku, gimnazijo v St. Vidu nad Ljubljano vodijo duhovniki. Posebno glede gimnazije v St. Vidu nad Ljubljano se je sam šolski nadzornik Wester izrazil, da je ta srednja šola še danes ena naj- boljših v Sloveniji. (Poslanec Kušar: Pa se mora po- šteno plačati, da ga tam sprejmejo! — Poslanci Jugo- slovanskega kluba odgovarjajo: Da, pošteno je tam in tako poceni, da celo liberalci dajejo tja svoje otroke.)

Naša dijaška semenišča so nam dala kaj lepo šte- vilo kulturnih delavcev in intelligenc duhovskega in svetnega stanu. Milo mi je, da vidim v tem domu tudi nekdanje učence katoliškega dijaškega semenišča, ki so sedaj deloma v naši, deloma v nasprotni stranki, pa so dosegli čast ministra (dr. Kukovec! Opomba stavca.) v naši državi.

Na literarnem polju nam je duhovski stan dal ve- liko število delavcev. Naj omenim na primer Vodnika, Slomška, Gregorčiča, Meška, Medveda, Škrabca, Kreka in druge. Slovenski duhovniki so koristno delovali v vseh panogah, posebno pa v kulturnem življenju. Za časa svetovne vojne ni bilo menda niti enega sloven- skega duhovnika, ki bi ne bil zapisan pri oblasti, da je politično sumljiv. (Ugovori pri poslancih Samostojne kmetijske stranke: Saj ni res!) Pri vsakem je bilo za- pisano »politisch verdächtig«, da je državi nevaren, da je srbofil itd. Ti ljudje so morali takrat trpeti in so jih vlačili po ječah.

Vprašam vas, kdo ima več zaslug za majniško de- klaracijo in kdo jo je predložil? Kdo je pomagal nabi- rati na stotisoče podpisov za majniško deklaracijo? — Katoliški duhovnik je bil, tisti duhovnik, ki hodi da- nes okoli oblečen v staro, obrnjeno obleko, ker nima sredstev, da bi si kupil novo.

Poglejmo, kako plačo imajo duhovniki? Duhov- nik matričar vodi velevažne posle matrike. O pomenu matrik mi ni treba govoriti. Brez njih ni mogoča evi- denca vojaštva in drugega prebivalstva: v vsaki stvari se je treba poslužiti matrike. Toda duhovnik, ki vodi matriko, dobi na leto za to 2 dinarja 50 para plače. — Upokojeni duhovnik ima dnevno 75 par pokojnine. — Gospodje, vi vedno naglašate, da smo vsi enakopravni, da se v naši državi pravično vlada. Zato pa apeliram na vašo pravičnost: dajte slovenskemu duhovniku vsaj toliko, kolikor daste pravoslavnim! Mislim, da je slo- venski duhovnik najmanj toliko vreden in tolik izobra- žen, kakor pravoslavni.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

V Beogradu se pridno gibljeta v finančnem odboru poslanca Jugoslovanskega kluba Pušenjak in Dulibič. Pu- šenjak je zahteval v odboru z ozirom na skrajno bedno stanje katoliške duhovščine v naši državi izenačenje duhov- niških plač. Odbor je sprejel Pušenjakov predlog in naro- čil ministru ver, da se naj glede izenačenja plač duhovni- kov sporazume z finančnim ministrom. Poslanec Dulibič je v finančnem odboru kritiziral proračun ministrstva za šu- me in rude, ki predvideva same izdatke in osebne potre- be, a postavke za kulturne naprave so komaj omenjene.

Ministri se še vedno posvetojujejo glede zunanje- ga posojila v Ameriki. S svojimi posvetovanji se niso prišli do nikakih zaključkov, ampak se vedno izgovarjajo, da mo- rajo glede končne odločitve najema amerikanskega posojila počakati vrnitve finančnega ministra iz Genove.

GENOVSKA KONFERENCA.

Rusiji so po francoskem navodilu očitali, da krivič- no nastopa proti Georgiji. Čiherin je pa odvrnil, da Evropa nima pravice do kritike, ker sama tako slabo postopa z narodnimi manjšinami ter goji toliko ropazejnih nakle- pov. Pokazal je na Poljake, ki tlačijo Galicijo, zatirajo Nemce v Slezijski, na Rumune, ki si lastijo Besarabijo, in tudi na beograjsko vladu, kako nastopa proti Hrvatim in Makedoncem in kako se v rumunskem društvu dogovarja in veže z Wrangelom. O vprašanju Tracije, Indije, Egipta, Tunisa, Koreje sploh noče govoriti, ker je Evropa že do- ma tako polha grehov in nasilja nad narodnimi manjšinami, da nima nobene pravice obsojati ruskega postopanja s so- sedi, ki je povrh še zlagano in pretirano. — V Genovi se je pojavilo vse polno brošur, ki slikajo jugoslovanske poli- cijske metode po obznanah in zaščitnih zakonih. — Boi- garski poslanik je obiskal SHS zastopnika ter izrazil željo Bolgarije za priključitev k mali antanti. Predsednik SHS delegacije je ta predlog in to željo — odbil. — Papeževo spomenico in apel na krščanski svet in civilizacijo za mir in spravo ter dober izid genovske konference toplo po- združljajo vsi nemški in ruski listi ter mu pripisujejo velik pomen in veliko važnost.

Zahtevajte povsod naše liste!

Beleške.

Čudeži se godijo. Vseznaleci in čudotvorci podpirajo naš današnji režim. Ruski car je imel sicer svojega Ras- putina, pa to je bil samo eden čudotvorec, v Beogradu jih je pa cela kopica. Najdejo se po ministrstvih, po raznih odsekih, pri vladnih listih, na vseh krajih in me- stih, če je režimu potrebno. Listi razkrivajo in opisujejo z največjo natančnostjo razne zarote, vso protidržavno delo, vedo natančno, kaj dela v tem hipu Gagliardi v Gradcu, Hercigonja v Pešti itd. Se večje važnosti in glo- bine so pa pojasnila in ugotovila gospodov ministrov in raznih od ministrov poslanih komisij. Tako je zdaj ko- misija, ki preiskuje bitolsko nesrečo, odkrila pravi ču- dež. Obvestila je ministra, minister pa javnost, da je vse nesreče kriv Ivan Travič, redov 48. puka, ki prizna, da je s kladivom tolkel po vžigalnikih. Vsled tega se je en vžigalnik vžgal, in eksplozija se je razširila v celo kata- strofo za skladišče in mesto. — Tako torej, čudotvorci so komisariji, ki so odkrili vzrok cele nesreče, in velik čudotvorec je tudi ta vojak Travič, ki je ostal živ in — zdrav, ko je najprej s kladivom spravil eno granato do eksplozije, čakal, da je eksplodirala ena za drugo in po- tem lepo prišel komisiji povedati, kako se je vse zgodilo in da beograjski ministri v nobenem oziru ne nosijo krivde na tej veliki katastrofi. Ali si je gospod Ivan Travič, redov, krivec in povzročitelj bitolske nesreče, na eksplodirajoči granati mogoče prižgal še cigareto, — poročilo ne pove!

Vnanje posojilo. O dveh ponudbah se je govorilo. Radi ene je prišel Kumanudi iz Genove v Beograd, pa se je zopet vrnil v Genovo ter hotel celo v Pariz, da po- gajanja tam nadaljuje. Naenkrat pa se izgubi vsaka sled o tej ponudbi in o Kumanudijem pogajanju, pri- kaže se pa nova ponudba in z njo se ukvarja Kumanu- dijev namestnik Voja Marinković v Beogradu. Druga ponudba je sprejeta in ministri kličejo Kumanudija, da pride iz Genove in da podpiše kot finančni minister že sklenjeno pogodbo. Kumanudija pa ni in ga ni, noče se vrniti, vlada pa niti ne ve, kaj dela v Genovi. Najbrž je Kumanudi sklenil eno, Marinković drugo. Kumanudija silijo, da podpiše drugo, on pa noče, ker je v Genovi že sklenil pogodbo s prvim ponudnikom, zato se noče vr- niti. Ministri na lastno roko sklepajo pogodbe, eden eno drugi drugo, eden ima provizijo tu, drugi tam in tako bo razumljivo, da se vsak drži svojega moža in noče podpisati pogodb, ki drugemu vržejo masne zasluzke. Lepa kolobocija, ki se je razpredla okrog tega posojila, je prav vredna sedanjega režima.

Dnevne novice.

Republikanska ideja se že udejstvuje. Znani dr. No- vačan, izdajatelj časopisa »Nova vasa«, ustanavlja v Slo- veniji republikansko stranko. Svoj časopis »Nova vasa«, ki piše v republikanskem duhu, prav pridno pošilja slo- venskim kmetom. Na nekem kmetemskem zborovanju je dr. Novačan predlagal, da se ustanovi »Radičeva stran- ka« tudi v Sloveniji, ker pa so kazali kmetje več repu- blikanskega navdušenja, je mož zaklical: »Dobro, pa u- stanovimo republikansko stranko!« Zborovalci so mu klicali: »Živijo slovenski Radiči!« Iz tega vidimo, da se na mbližajo volitve z brzimi koraki. Nove stranke, no- vi časopisi med našim ljudstvom, kot pred zadnjimi vo- litvami, nas v tem okrep. Pri zadnjih volitvah se je kapitalizem poslužil Samostojne stranke, da je ložje os- tal na površju, a pri bodočih volitvah, kakor vse kaže, dela kapitalizem z vlado vred nato, da oslabi SLS v Slo- veniji z republikansko gesto in krinko, pod katero po- stavi svoje ljudi in jih podpre z denarjem. Dobro, če že hoče kapitalizem in vlada republikansko stranko med nami, da nas preslepi, pa smo republikanci, samo za poslance si hočemo postaviti le take moze, katerim mi zaupamo. Od dr. Novačana, kateremu gre za korito, kod nekaj dr. Vošnjaku, pa se ne damo farbat. — Kmet.

Učiteljstvo, zaradi nemškutarstva ob preobratu od službe odslovljeno, je zaprosilo sedaj za izplačevanje pokojnine v jugoslovanskem denarju. Prej ko se mu ta prošnja ugoti, so dobila šolska vodstva v vesten pretres in odgovor več vprašanj o narodnem in državnem delo- vanju onih odslovljenih učnih moči prej in sedaj. Ker so voditelji takih šol po največ čisto novi in od da- leč ter prejšnjih razmer ne poznajo, ima vlada prav, da jim vlada naroča poizvedovati pri zanesljivih domači- nih, ali so odslovljene učne moči vredne našega kruha. Vi, ki poznate delovanje prizadetih, opozorite sedanja šolska vodstva v tem oziru na resnična dejstva iz prejš- nih let. Le na dokazano se bo oziralo. Pri marsikaterem omenjenih bi pravica odklonila slovensko pokojnino; kateri jo bodo pa dosegli, naj smatrajo to od naše vlade kot veleudno maščevanje plemenitega zmagovalca.

Poštni uradi sprejemajo in odpravljajo vsled dra- ginje in povsod v Sloveniji pičlih pisarniških pavšalov uradno-službene dopise že kar brez ovitkov (kuvertov), celo davčne položnice, kakor tudi dopise v že rabljenih, pa novi naslov s prečrtanim prejšnjim opremljenih o- vitkih. Ta uslužnost poštnih uradov olajša marsikomu nakupovanje dragih službenih ovitkov. Kdor pa rabi novega, naj ga zalepi le na rahlo, da se v slučaju vpo- rabi še v drugokrat. Uradni dopisi se itak množijo od dne do dne. Ali so uradni pavšali v Belgradu tudi tako skopi?

V sami cirilici sestavljeni uradni objavi in pozivi na narod po Slovenskem štajerskem so brezpredmetni, škoda za papir in tisek, ne hasnijo državi nič, pač pa bi rekel, več škodujejo, ker vnemajo že itak precejšnjo mrznjo do nove, sicer zaslužni in junaškimi brati združene domovine ter še bolj odtujajo tukajšnje do

mozga nemškutarstvo prebivalstvo, Nemcem pa nudijo dobrodošel povod za odvrgnenje od tako potrebne slož- nosti s slovanskimi brati na jugu.

Cerkvene glavnice, nadarbinske, meznarijske, žup- nijske in slične zahteva državna oblast, da se zopet po- pišejo. Treba ob enem naznaniti, koliko se je ali se bo od te strani podpisalo za 70dstotno državno posojilo. O ironija! Obresti so nam že dolgo ustavljene bodisi od vojnih, bodisi od predvojnih državnih papirjev, tako od ustanovnih in ubožnih, kakor od meznarskih, kaplans- kih, župnijskih in cerkvenih glavnice. Ko popisujem, kar smo nekaj imeli, se mi zdi, da naštevam hlače, koje sem že raztrgal, ali jopiče, ki so mi bili odnešeni. Habent sua fata opera pia piorum olim fidelium!

Obmejni glas iz Kaple. Tako pišemo sedaj našo obmejno občino na Kozjaku, dve uri hoda od Drave se- verno, ker nas učijo, da je beseda od latinske »kapela« — cerkvice. Po dolgem kolebanju, odlaganju in izgo- varjanju so avstrijske oblasti te dni vendar le izročile in iz Arveža v Marenberg doposlane zemljiške knjige in davčne zapiske naših dveh katastralnih občin: Gornje in Dolnje Kaple. Zato pa so nasprotno iste knjige in spi- se za občine Sopote in Mlake poslali iz Mareberga v Iv- nik. — Kaplanci izgubimo res marsikako ugodnost, od- kar smo ločeni od bližnjega Arveža, pa pomagati si ne moremo. Navaditi se na mbo treba. Sicer po davke itak prihaja k nam na dom energični iztirjalec iz Maren- berga, sodnijske pote nam pa okrajšajo sodni dnevi na vsak prvi četrtek mesca v Breznu. Obljubljene pošte, telegrafa, telefona itd. doslej še nismo dobili. — Ima vremena!

Mohorjevo družbo razširja neki hribovski poverje- nik in doseže nepričakovane uspehe tako-le: Solarje in šoli odraslo mladino opominja, naj prosijo starše za naročnino; kogar sreča na svojih potih, ga nagovori za družbo; v katero hišo pride po opravkih, ne pozabi pri- poročiti pristop; kadar pridejo ljudje k njemu (veli- konočno izpraševanje, poroke, pogrebi, krsti, matični izpiski . . .), jih ne izpusti brez vprašanja, glede mo- horskih knjig; kedar ima kako izplačilo z ljudmi ali od ljudi, opomni se na onih 25 K članarine; od bolj znanih si, če drugo ne pomaga, izposodi na videz one denarje, češ, vrnil vam bom pa za nje v jeseni knjige; za mnogo jih naroči knjige in vplača družbi v obrokih naročnino: v jeseni želijo knjige prvi oni, ki se v spo- mladit niso oglasili in plačajo. Je res s tem delo in muja, ki duhovniku že dolgo preseđa. Dobička mu ne prinaša — pač le stroške. Pomislimo na velik in dober vpliv krščanskih knjig, ki se ga ljudstvo jasno niti ne zaveda. Pomislimo preobilno število Cerkvi nasprotnih, povsod razširjenih knjig in knjižic, listov in časnikov. Pomislimo, da je družba ob enem cerkvena bratovščina z duhovnimi milostmi. S knjigami mohorskimi širimo kraljestvo božje in zatiramo vsaj po malem moč sata- novo. V Marijinem mescu le še na delo — potreba je ve- lika, koristi ne bodo izostale.

Sodni svetnik g. Ivan Zemljič iz Ormoža je ovadil posojilničnega tajnika g. Ivana Rojsa kazenskemu so- dišču radi zlobne poškodbe tuje lastnine. Rojs je bil pri razpravi oproščen. Sedaj gre za vprašanje: Zakaj je g. Zemljič Rojsa pravzaprav ovadil? Če za to, da mu kot sodnemu svetniku kazenski paragrafi niso prav dobro znani, ali pa zato, da so mu kazenske določbe prav do- bro znane, pa je potreboval storjeno ovadbo v dosego- začasne odredbe proti posojilnici. Po izdani odredbi se je posojilnici, oziroma njenim funkcionarjem zagrozi- la globa 1000 K, ali pa 10 dni zavora in to pa na podla- gi kazenske ovadbe proti Rojsu. Če ni to zloraba po pa- ragrafi kazenskega zakona? Vse po §§ 101, 197 in 487, kaj ne, g. Zemljič? Ko bi slična ovadba bila naperjena proti vam, potem bi proti ovaditelju vsi kazenski para- grafi bili premali!

Iz ruskega ujetništva se je povrnilo dne 20. marca devet Slovencev, med temi dva iz zasedenega ozemlja. Med njimi je bil tudi Franc Sredenšek, do vojske orga- nist pri Sv. Petru na Medvedovem selu. Ujet je bil dne 22. nov. 1914 v Karpatih. Preko Kijeva in Moskve je prišel v Jekaterinoslav, kjer je na legarju bolan bil 8 mesecev v bolnici. Nato je vstopil v dobrovoljno srbsko divizijo in je prišel leta 1916 v Dobrudžo, kjer se je 2 leti vojskoval proti Bolgarom ob enem z Rumuni in z Rusi. Leta 1918 je vstopil v Harbinu v sibirsko protibolj- ševsko armado, obiskoval častniško šolo v Čiti in se kot podporočnik vojskoval proti boljševikom, dokler ti niso razbili caristične armade Kolčakova, ki se je umak- nila v novembru 1920 v Mongolijo. Potem je bil v Har- binu na Kitajskem organist pri poljski župnijski cerk- vi, je poučeval petje na poljski zasebni gimnaziji v Har- binu in sodeloval pri orkestru kot pianist. V poslednji službi je prišel lani v Vladivostok, kjer je čakal na par- nik, da bi se povrnil v domovino. Dne 29. jan. letos se je odpeljal na angleškem parniku ob enem s Čehi in je preko Sanghaja, Hongkonga, Singapura in Sueca dospel dne 18. marca v Trst. Vožnja na morju je bila krasna, voznino je poravnala Jugoslavija. Imenovanec je prišel zdrav in čvrst domov in išče sedaj službe organista. Naslov: Franc Sredenšek, St. Ilj pri Velenju, pošta Velenje. On pripoveduje, da je še mnogo Slovencev v Si- biriji, ki se ne morejo povrniti, ker nimajo denarja. V naslednjih dveh letih pa se še utegne mnogoteri vrniti.

Novice od St. Janja na Dravskem polju. Zadnjo nedeljo, dne 30. aprila t. l. smo obhajali izredno lepo slovesnost, vršilo se je blagoslavljanje novega zvončka za vaško kapelo Matere Božje v Ternicah. Dolga proce- sija ljudstva je spremljala našega oznanilca blagoslova božjega od župnijske cerkve do kapelice, kjer se je po- te mizvršilo blagoslovljenje. Ob zaključku so Orli in Orlice zapeli par pesmic. Cela slovesnost je pokazala, da v Ternicah živi in krepko napreduje katoliški življ. Terničani so zavedni ne le samo v srcu, ampak si upa-

jo tudi na zunaj pokazati svojo barvo. Živel! Terničani. Dne 30. aprila t. l. to je zadnjo nedeljo sta se sprla v Terničah dva soseda. Pri tem sporu je neki Pehar zabodel tako nevarno svojo sosedo-sestro z gnojnimi vilami v prsa, da je težko, če bo ostala pri življenju. Kaj vse naredi jeza in sovraštvo. Pehar je odšel potem, ko je storil to strašno dejanje, z vrvjo proti bližnjemu gozdu, češ, da se bo obesil. Med potjo pa si je vendarle premislil, da ni nič slišati o tem. Ranjenko pa, ki silno oteka, so prepeljali v mariborsko bolnico.

Za naše cestarje. V plenarni seji finančnega odbora dne 4. maja je bil sprejet predlog poslancev Jugoslovanskega kluba, da se naj državnih cestarjev ne odpusti in da se naj na Hrvatskem, v Slavoniji in v Sloveniji obdrži tisto število državnih cestarjev, kakor je to predvideno v državnem proračunu za leto 1922. Za drž. cestarje so govorili poslanci Jugoslovanskega kluba Stanonik, Zebot in dr. Duličič. Predlog je bil sprejet z veliko večino glasov.

V boju za ugled. Iz Zavrča pri Ptujju se nam poroča: Tudi naša šola je bila tako srečna, da je svojčas na njej učiteljval »dični« učitelj Jožef Troha, ki je pa moral zapustiti svojo službo, ker je užival preveč ugleda pri šolski oblasti. Postal je na to predsednik agrarne reforme. Da si pridobi nazaj izgubljeni ugled, je začel razdeljevati zemljo med viničarje in tako je prišlo, da je s pomočjo viničarskih glasov postal župan. Toda možakar hrepeni po šaržah in si hoče popolnoma pridobiti nazaj ves svojčas izgubljeni ugled. Spravil se je sedaj nad celo faro. V nedeljo, dne 23. aprila je po končani službi božji prišel k cerkvi — znotraj seveda cerkve ni videl — ter je zunaj pred cerkvijo prepovedal organistu Borovenšku običajna oznanila. Nedeljo pozneje je pa sam pred cerkvijo razglasil svoja naznanila, hoče namreč izpodrinuti organista. Svetujemo mu, da neha spletkariti in si naj išče svoj izgubljeni ugled kje drugod, kajti sicer mu utegnejo farani našepniti na uho nekaj neprijetnega!

Strela udarila. Dne 2. maja popoldne je med hudo nevihto in točo ob 3. uri udarila strela v strelodod hiše gospoda Antona Turnšek, trgovca v Rečici in je odletela po žlebu ter udarila po zlivniku v kuhinjo in napravila škodo na zidu. Velika sreča, da ni bilo nobenega v kuhinji in da ni povzročila kakšne žrtve.

Nov zdravnik za Marenberg. Ker se doslej ni mogel tukaj sem odločiti še nobeden slovenski zdravnik, se na nerava k nam priselili sicer spretni dr. Borowan, tačas v Arvežu. Zna nje dobro na Remšniku in Kapli, ker nimamo od Vuzevice do St. Lovrenca zdravnika, ki bi obiskoval bolnike na domu po naših hribih. Zelo žilavi in postržljivi vuzeniški g. zdravnik pa pri najboljši volji ne zmore vsega dela. Nima perutnic, ki bi jih res prav dostikrat rabil za nujno, potrebno zdravniško pomoč.

Eksplozivna bomba ranila 4 vojake. V bližini rampe na kolodvoru v Skoplju so zakurili vojaki ogenj, da se ogrejejo. Ogenj je gorel v bližini skladišča, kjer je bila svojčas natovorjena municija. Ena bomba je zaostala na mestu, kjer so kurili vojaki, se je vnela, eksplozivirala in ranila 4 vojake.

Umor v Požegi. V Požegi je bila te dni umorjena v svojem stanovanju starka Marija pl. Spun-Stričič. Pokojna je bila čudakinja, ki je živela čisto osamljeno, a je bila precej premožna. Vsak dan se je sprehajala po požeškem korzu, a pred nekaj dnevi je ni več zapazila policija na šetališču in je vdrla v njeno stanovanje. Starke so našli v sobi na tleh z zevajočo rano na glavi in tik mrtvega trupla okrvavljen kolec, s katerim je ubil neznanec rajno. Razlog umora še ni odkrit. Starke je nosila in nalagala vsak vinar v banko, pri vsej štedljivosti pa je bila zelo miroljubna.

Pri Sv. Benediktu v Slov. gor. priredijo v nedeljo, dne 7. maja po večernicah v društvenem domu Orli in Orlice z obojim naraščanjem prelepo akademijo s petjem, govori, deklaracijami, s prizori in telovadbo. Vsi prijatelji naše organizacije vabljene! Pridite, da spoznate, kaj zna, kaj premore, za kaj se vnema orlovska in orliška mladina. Vstopnina prosta.

Avtovožnje Maribor—Sv. Lenart—Sv. Trojica. V dostavku k svojemčasnemu inseratu nas prosi Avtodružba pri Sv. Lenartu, da objavimo, da vozi dnevno avto izvzemši ne-

delje le do Sv. Trojice in to tako dolgo, dokler bode odprt promet med Zg. Radgono in Mariborom. Vozni red se v interesu občinstva spremeni v toliko, da bode vozil voz že ob 6. uri 30 min. od Sv. Trojice in še le ob 15. uri 30. min. iz Maribora.

V Mariborski koči na Pohorju znaša od zdaj naprej prenočnina 32 K za osebo; člani SPD plačajo 20 K, toda največ dve noči zaporedoma. Meseca majnika se računani udeležencem šolskih izletov pod vodstvom učitelja oseb samo 8 K za prenočišče, da se pospešuje zanimanje za planinstvo med šolsko mladino.

Šematizem Lavantinske knezoškofije za leto 1922 je izšel in se bo v bližnjem času začel razpošiljati. Čč. gospodje duhovniki so vabljeni, da si ga naročijo. Naročila naj bodo naslovljena na kn. šk. pisarno. — Da se vsaj deloma pokrijejo tiskovni in knjigoveški stroški, je cena enemu komadu nastavljena na 25 dinarjev.

Iz Ptujja.

Ptujsko pismo. Gospod urednik! Pozvali ste me, da zopet napišem kako ptujsko pismo. In priznati moram, da ste me spravili v zadrego. Človek res ne ve, kaj bi poročal. Na svetu se marsikaj novega zgodi, in tudi v Jugoslaviji — a v Ptujju. Bogme! Ni vredno, da bi mazal tinto. O dr. Pirkmajerju pisariti, ni več moderno. Uradnik v Jugoslaviji mora biti skromen in poslušen ter služiti ujedinenju centralistični ideji, zato mora tudi dnevno časopisje uradništvu vzgajati v vseh lepih državnih čednostih, v skromnosti, ponižnosti, pridnosti, pohlevnosti itd. itd. Kar bi danes grajal na uradništvu okrajnega glavarstva, je nervoznost nekaterih komisarjev. Bržkone je temu vzrok redukcija. Drugače pa so gospodje pri dni. — Vsi listi so bili polni eksplozije v Bitolju, kjer je bilo nakupičeno 400 vagonov municije, ki jo je hudobna roka ali pa razkroj užgal. In nesreča je bila velika! Tudi v Ptujju imajo socialisti in narodni socialisti nakopičenega streliva, a to ni denunciacija, ker je strelivo nakopičeno v občinski hiši za občinske seje, pa ni moža, ki bi to municijo užgal in pogljal občinsko bajto v zrak. Pulverturm misli občina prodati, ali ga je pa že prodala, kje bodo potem municijo shranili? Nevarnost preti, da se bo strelivo razkrojilo in nesreča bo še večja. Mikuletič je skušal sicer zažigati in šegula mu je asistiral, a uspeh? Mikuletič je dobil lekcijo v »Ptujškem listu«, češ, kaj boš ti šribar, tiho bodi, pa številke in akte prepisuj! Ko pride čas, bomo že mi demokrati dohtarji zažgali, detonacija bo sijajna, da se bo slišala v deveto demokratsko vas. — V zadnji številki ste »Ptujškemu listu« krivico storili, ker ste pisali, da prejšnji den ni izšel. To ni res. En teden je res izostal, a to je že bilo pred 14 dnevi, sedaj je pa zopet prilezel na dan in celo politično velikopotezen je postal. Dr. Korošec je imel namreč na belo nedeljo v Ptujju v največji dvorani v mestu, v Društvenem domu, političen shod. Pred shodom je bilo zborovanje županske zveze, kjer je bilo nad 100 županov in občinskih odbornikov. Sami kremeniti možje, ki stoje vsi za avtonomnim programom Slov. ljudske stranke. In potem se je dvorana napolnila do zadnjega kotička, galerija je bila tudi popolnoma zasedena. Dr. Korošec je govoril velikanski večini iz srca. Navzoči so bili tudi nasprotniki stranke, ki so se učili. (med njimi tudi najmlajše politične demokratske korifeje), kako se ljudski shod priredi. Demokrati in narodni socialisti so priredili shode v malih dvorinah, Slov. ljudska stranka v največji. Pa ne več v klostru, v velikem Društvenem domu je stopila na plan. In Ptujčani so lahko videli, na kateri strani je ljudska volja, videli so lahko, da je budalost in politična kratkovidnost, če se obešajo za demokratski frak ali pa če pijejo in požirajo narodno-socialno limonado. In ta shod je celo vzdrnil zaspani »Ptujski list«, ki je posvetil dr. Korošču kar cel članek. Povemo mu samo to: Kar se je v zadnjem času zgradilo brez ljudske volje, to bo ljudstvo tudi podrlo, če se ves sistem že ne bo prej razrušil. In podrlo bo tudi nesocialne demokratske liste z vsemi privrženci ter si gradilo lepšo jugoslovansko in slovan-

sko bodočnost. — Gospod urednik! Ostanite pridni in bodite tudi vi graditelj lepšega jugoslovanskega doma! Pozdravlja vas vaš — Krivogled.

Iz Maribora.

Mariborski demokratje vstajajo. . . . Odkar je mariborska JDS razširila svoj odbor na člane, ki niti demokratje niso in na častite dame, si je postavila dva strankina tajnika in sicer glavnega poeta direktorja Spindlerja in kulturnega prof. Voglarja. Ta z nedemokratki, z ženskim spolom in dvema tanikom opremljen JDS odbor se bo sedaj spustil na kmete in začel širiti po deželi ponovno razširjen in razmahnen JDS program. Naših kmetov je kar strah pri misli, da se bo v najkrajšem času vrgel demokratiški lintver iz Maribora na deželo.

Čudne policijske metode. V sredo so štirje policijski agenti obiskali svojega bivšega kolega, ki živi sedaj kot penzionist v Mariboru, ter pobrali vse, kar so našli zatega in srebrnega pri njem in njegovi ženi. — Menda ga imajo na sumu, da je kupoval kake ukradene dragocenosti, ali pa da je z njimi v kaki drugi zvezi. Bilo kakor bilo, vprašanje suma in povoda te preiskave pustimo na stran, grajati pa moramo policijsko preiskovalno metodo. Policaji morajo vendar vedeti, kaj iščejo in predmete, najdene povodom hišne preiskave, morajo vendar presoditi glede zveze s iskanim predmetom. Kako so mogli v tem slučaju človeku in tudi njegovi ženi sneti poročne in druge prstane s prstov, porabiti uhane, verižice in celo medaljon s sliko pokojnega sorodnika nam je nerazumljivo. Ali smo že tako daleč, kot v južni Srbiji, kjer žandar po kočah išče orožje, jemlje pa zlatnike in novce? — Tej preiskavi so podobne one, ki iščejo prepovedane knjige in poberejo človeku vse, kar ima tiskanega in pisanega — od »Tisoč in ene noči« do kuhinjskih bukev in čevljarjevega računa. Čudne policijske metode so se udomačile v naši državi, tam doli so že od nekdaj, če jih že nočejo odpraviti, naj vsaj skrbijo, da se ne razpasejo tudi pri nas, kjer je največja in najdoslednejša korektnost stvar splošnega interesa.

Pole za nabiranje darov v prid gladujoči Rusiji, ki so bile razposlane posameznim uradom in pisarnam, naj se blagovolijo radi obračuna in evidence čimprej (še te dni) izročiti z denarjem vred blagajni okrajnega glavarstva, soba 16, I. nadstropje.

Dobrodelne predstave v bioskopu za šolsko mladino se vrše še v soboto in v ponedeljek ob 4. uri popoldne. Film je poučenega značaja ter zelo primeren za šolsko mladino. Ob koncu je dodana prav mična veseloigra »Kapitan in žetvac«. Ker je čisti dobiček namenjen gladujočim v Rusiji priporočam se od strani odbora za pomoč gladujočim v Rusiji šolam in staršem kar najboljši poset za to namenjenih predstav.

Ruski dan za nabiranje darov v prid gladujoči Rusiji bo v soboto in tudi v nedeljo popoldne. Vsi, ki se še niste spomnili Rusije, darujte po svojih močeh. Pa tudi tisti, ki so že enkrat darovali, naj ne bodo ta dan brez odkupnega znaka.

Vojaška godba. Vojaška oblast je naprosila odbora za pomoč gladujočim v Rusiji dovolila, da bo vojaška godba svirala v soboto od pol 6. ure zvečer dalje na Trgu Svobode v nedeljo popoldne pa v parku vprid gladujoči Rusiji. Naj vam ob prijetnih zvokih godbe ne bo žal, darovajte malenkost v ta človekoljubni namen.

Ruski dan. Gospodične, ki so se javile, za nabiranje darov, naj se zanesljivo zgledajo v soboto zjutraj ob pol 8. uri zjutraj v dvorani ljudske univerze v kazini.

Zveza služkinj priredi v nedeljo, 7. t. m. ob 5. uri popoldne v dvorani JSZ, Splavarska ulica 4 gledališko predstav.

Olepševalno društvo za mesto Maribor naznanja, da ne priredi ljudske veselice 1. junija, ampak v nedeljo 11. junija popoldne v Ljudskem vrtu. Priprave so v velikem štilu, v teku in bo to letos največja veselica na prostem.

Gladiatorji.

Druga knjiga. — Anteros.

(96. nadaljevanje).

V njegovem obupu so mu silile v spomin Kalhove besede: »Le samo trije smo, trije proti celemu tropu sovražnikov. Pa ne bojim se!«

In Eska je sklenil, da se ne bo bal, četudi je sam, da bo zaupal na večno Pravico, ki bo gotovo posegla vmes in zadržala brezvestni zločin.

Zahljal si je meč v nožnici, pridrževal sapo, napil vse mišice, da bi bil vsak trenutek pripravljen poseči vmes, in je počenil za marmornatim kipom v portiku.

In tukaj je z besno odločnostjo sklenil, da počaka, dokler ne pride Mariamna, in da jo iztrga iz rok teh hudobnežev. — po vsaki ceni, ali pa, da umrje z njo.

IX.

Past.

Kakor v vseh velikih mestih, so bili tudi v Rimu ubožni deli mesta gosto naseljeni. Patricijske palače so bile obdane od vrtov in sprehajališč in so razpolagale z razsežnimi prostori, svežim zrakom in svetlobo, ubožnejši prebivalci pa so natlačeno živeli v premajhnih stanovanjih, brez ozira na zdravje in udobnost.

Ulice ob Tiberu so bile najbolj goste obljudene. Tudi Eleazarjeva hči je stala v ulici, ki vseh 24 ur celega dneva ni bila niti za trenutek prazna, posebno pa je bila živahna ob večerih, ko so ženske hodile po vodo za drugi dan.

In to je Oarses dobro vedel in zato je odločno nasprotoval Damasipovemu načrtu, da bi siloma ugrabili dekle iz očetove hiše.

»Prepusti stvar meni,« je dejal izkušeni slepar in zločinec, ko sta preudarjala s patronom, kako dobiti dekle

v oblast. »Vem, v kako past se vlovijo take ptičice! Najprvo zvijača, — potem sila! Čemu razdražiti vse babje jezike po celim predmestju —! Pomni, plemeniti Rimljan, da so gosi s svojim gaganjem pokvarile napad na Kapitol!«

Otožna in zamišljena je šla tisti večer Mariamna s svojim vrčem k Tiberu. Daleč proč so potovale njene misli in se mudile pri sladkih spominih in pri neštetih bridkih skrbeh.

Kar stopi k njej temnooblečena, umazana ženska. Njena obleka, pa tudi njeno obnašanje in njena govorica je pričala o futrovskega pokolenju.

Tujka jo je vprašala za pot in prosila za požirek hladne vode.

Mariamni se je ogrelo tužno srce, ko je čula domačo govorico. Brezskrbno je začela razgovor s tujko in radovoljno ji je ponudila vrč z vodo. Z obotavljajočo zmernostjo je neznanka naredila par požirkov, kakor imajo navado tisti ljudje, ki si gasijo žejo večkrat z vinom ko z vodo.

»Bojim se, da je nekoliko kalna, tale voda,« je pripomnilo dekle in mislilo na kipeče, čiste studence svoje domovine, pa si vkljub temu priznalo, da ji je kalni Tiber ljubši, nego vse bistre vode solčne Palestine. — »Ako hočeš stopiti par korakov z menoj v hišo mojega očeta, ti postrežem s požirkom vina in koščkom kruha, da se okrepčaš za na pot!«

Tujka je naredila nov požirek iz vrča, četudi ne posebnostno hlastno.

»Hvala, moja hčerka,« je dejala. »Nočem nadlegovati

* Leta 338. pr. Kr. so Galijci oblegali kapitolsko trdnjavo v Rimu. Ko se po noči prikradejo po strmi skali na obzidje in mislijo presenetiti posadko, se prebudijo kapitelske gosi, ki so jih Rimljani redili v trdnjavi boginji Junoni na čast, in s svojim gaganjem zdramijo posadko.

vaše gostoljubnosti! — Pa mi tudi ni treba! Pod temile mojimi osivelimi lasmi je še modrosti dovolj, da izpremenim najnilejšo mlako v Rimu in kristalno čisto vodo. — Ej, in da izpremenim tudi tole neokusno pijačo v rujno libanonsko vino in vrč v zlato čašo!«

Mariamna se je plašno odmaknila za par korakov. Verjela je v čarovnije, pa Kalhovi nauki so ji prepovedali občevati s čarovnicami.

Neznanka je opazila njen strah.

»Ne boj se, moj otrok!« ji je rekla pomirljivo, »ne boj se skrivnih moči stare ženske! Moja modrost ne škoduje nikomur, ni nikomur nevarna! Iz starodavnih, častljivih knjig sem si jo nabrala, iz knjig, ki jih je pisal naš davni modri kralj. Ne boj se, pravim! — Jaz, ki sem prebirala tista skrivnostna znamenja, da so mi zatemnele oči nad njimi, jaz berem v tvojem ljubkem bledem licu, brem tako razločno, kakor iz brnastih tablic foruma, in vem, da te tare bridkost in skrb zanj, ki ga ljubiš!«

Mariamna se je zavzela. Res je bilo, kar je tujka govorila, pa kako je vedela za njeno skrivnost?

Zamišljeno jo je gledala. Tujka pa je takoj spoznala, da je na pravem potu k njenemu srcu.

»Da,« ji je rekla, »bojiš se, da je v nevarnosti, da je žalosten. Čudiš se, da ga tako redko vidiš. Včasih si tudi misliš, da ti je nezvest. Kaj bi mi dala, ljubo dete, če bi videla sedajle, tukajle, njegove zlate kodre, njegovo belo čelo —? In jaz ti ga lahko pokažem! Ako le hočeš! Jaz, stara ženica, ti nisem nevhvaležna niti za požirek kalnega Tibera!«

Mariamna je zardela, pa oči so se ji zasvetile in obraz ji je zasijal v tistem žaru, ki zasije na vsakem licu, kadar vtrepče srce pri spominu na ljubljeno bitje, kakor zatrepče srebrna struna, če se je dotakne angelska perot. — Modra starka ni samo nerodno ogibala, ko je govorila o zlatolasem mladeniču.

Prostovoljna požarna bramba
Kamnica priredi v nedeljo dne 7. maja 1922 ob 3 uri popoldne v gostilni Scherag v Kamnici spomladansko veselico z različnimi zabavami kakor, ribolov, razni šotori i. t. d. Vsak, kateri hoče eno dobro kapljico poskusiti in se na ta dan prav dobro zabavati, naj se poda v Kamnico. Za dobro jedilo je preskrbljeno. Čisti dobiček te prireditve se porabi za nabavo raznih požarnih predmetov.

Širite „Stražo“!

„LAMPRON“
najboljša zobna pasta! 1—3+ 187
se dobi v vseh mariborskih lekarnah in drogerijah ter pri g. Billerbeku v Gosposka ulica in Turadu na Aleksandrovi cesti.

Otvoritveno oznanilo!
S 1. majem sem otvoril v Gosposki ulici 27 nasproti hotela „Pri zamorcu“
trgovino z vsemi umetninami in starinami
za kar se cenjenemu občinstvu najtopleje priporoča
Ferdo Vincetič
trgovina z umetninami in starinami „Pri orientalcu“.
Kupujem in prodajam vse vrste umetnin in starin!

V R V I
za zvonove, poljubna dolžina in debelost, kilogram po 90 K se naročijo pri
Alojziju Gniusek, tlgovec, Maribor, Glavni trg 6. 189 2

Kupim posestvo po
možnosti vinograd, travniki, gozd, njive in lepa poslopja od 15 do 30 oralov. Ponudbe na: Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3. 190

Pozor! CENJENE DAME!
Najnovejši modeli svilenih klobukov in slamnikov dobite po najnižjih cenah pri modistinji
Mariji Savnik, Maribor, Mlinska ulica 9.
Sprejmejo se vsakovrstni stari klobuki in slamniki v popravilo in moderniziranje. 2-2 181

Pozor! IZLETNIKI Pozor!
Lep peš izlet je proti Cvajniku skozi Karčevino. — Nasproti Nasproti Tavčarjeve tovarne se krene desno preko železnice, odtod se pride k vinotoču Novačan, kjer se toči najboljša domača kapljica.
Za obilen obisk se priporoča
Novčan.

Zadružna gospodarska banka d.d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/I. — Telefon 311. — Brzjavni: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost z Sveopčo Znanstveno banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije. 581

Občina Karčevina javlja tužno vest, da je njen častni član gospod

Mihael Nerat

šolski ravnatelj v pokoju, načelnik šolskega sveta i. t. d. častni občan občine Karčevina

v torek, dne 2. majnika 1922, ob pol 20. uri po kratki bolezni za vedno v Gospodu zaspal.

Pogreb se je vršil v petek, dne 5. maja ob pol 15. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju.

Zadušnica se daruje, dne 6. maja, ob pol 9. uri v frančiškanski cerkvi.

LAJTERSBERG-KARČEVINA, dne 2. maja 1922.

Krajni šolski svet v Lajterspergu-Karčevina javlja tužno vest, da je gospod

Mihael Nerat

šolski ravnatelj v pokoju, načelnik krajnega šolskega sveta i. t. d. častni občan občine Karčevina

v torek, dne 2. majnika 1922, ob pol 20. uri po kratki bolezni za vedno v Gospodu zaspal.

Pogreb se je vršil v petek, dne 5. maja ob pol 15. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju.

Zadušnica se daruje, dne 6. maja ob pol 9. uri v frančiškanski cerkvi.

LAJTERSBERG-KARČEVINA, dne 2. maja 1922.

Radi prezidave in povečanja trgovine

VELIKA PRODAJA

vseh vrst sukna, platna in sploh vsega manufakturnega in modnega blaga se vrši pri tvrdki

FRANC MASTEK na Glavnem trgu št. 16, Maribor.

Prodajalo se bo do 30 odstotkov pod faktično ceno.

O resnično znižanih cenah se lahko vsak sam prepriča, ako si ogleda izložbe in bogato zalogo z nanovo ocenjenim blagom.

Vsakemu se svetuje naj ne odlašja z nakupom, dokler je še bogata izbira.

Velika prodaja traja samo od 1 do 22. maja in sicer dopoldne od 8. do 12. ure in od 2. do 5. popoldne.

Se priporoča

FRANC MASTEK, manufakturna in modna trgovina, Maribor, Glavni trg 16.